

ЛПЧЕВСЬКА І. Л.

аспірантка

Інституту педагогіки НАПН України

Науковий керівник: **МАЛИХІН О. В.**

доктор педагогічних наук, професор,

завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ: АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Вступ. Дистанційна форма організації освітнього процесу передбачає активне залучення інформаційно-комунікаційних технологій, невід'ємною складовою яких є візуалізація навчальної інформації. Це актуалізує проблему розвитку відповідних комплексних умінь у майбутніх учителів.

У сучасній українській педагогіці формування вмінь суб'єктів освітнього процесу розглядається Н. Бібік, В. Бондарем, О. Вишневським, С. Гончаренком, Я. Кодлюк, І. Малафіїком, О. Малихіним, О. Онопрієнко, О. Савченко, М. Фіцулою, В. Чайкою. Розвитку візуальної грамотності студентів педагогічних закладів вищої освіти присвячені праці вітчизняних (Л. Білоусової, Н. Білошанки, М. Друшляк, Н. Житеньової, Н. Ляшової, М. Мартинюка, О. Семеніхіної, О. Удовиченко, М. Шута, А. Юрченка та ін.) та зарубіжних (В. Akkoyunlu, К. Gavigan, J. Hernandez-Ramos, Р. Kibar, А. Martin, А. Sadik, R. Hanewald, L. Eutsler) дослідників. Водночас констатуємо, що в процесі підготовки студентів за спеціальністю 013 «Початкова освіта» питанню формування вмінь візуалізації навчальної інформації не приділяється цілеспрямована увага.

Мета дослідження: висвітлити основні положення щодо модернізації змісту освіти, спрямовані на успішне формування та розвиток умінь візуалізації навчальної інформації майбутніх учителів початкової школи в ЗВО.

Результати дослідження. Для оптимізації змісту освіти в ЗВО за напрямом формування та розвитку вмінь візуалізації майбутніх учителів початкової школи доцільним вважаємо включити до нього наступний перелік питань:

1. *Феномен візуалізації та її місце в освітньому процесі початкової школи*, зокрема аспекти: візуальної грамотності сучасної людини та її взаємозв'язку з критичним мисленням, креативністю й емпатією особистості; сутності поняття «візуалізація» в психології та педагогіці; психологічних особливостей візуального сприйняття, образного мислення й уяви сучасних учнів початкової школи; співставлення понять «наочність» і «візуалізація»; умінь учителя початкової школи з візуалізації навчальної інформації.

2. *Сучасний стан впровадження візуалізації навчальної інформації в початковій освіті*, зокрема аспекти: дидактичного потенціалу використання візуалізації навчальної інформації в освітньому процесі початкової школи; функцій візуалізації як освітньої складової; наявних вимог до розвитку візуальної

грамотності в учнів початкової школи; аналізу моніторингових досліджень успішності учнів початкової школи.

3. *Методи та форми візуалізації навчальної інформації в початковій освіті*, зокрема аспекти: класифікації та суті методів візуалізації; рекомендацій щодо використання візуалізації в початковій освіті Нової української школи; форм візуалізації навчальної інформації; дизайну навчального візуального контенту; психолого-педагогічних і ергономічних вимог до наочних матеріалів у початковій школі; визначення цілей використання візуалізації навчальної інформації в освітньому процесі початкової школи; планування й організації діяльності класу з візуалізації навчальної інформації; оцінювання успішності використання візуалізації в освітньому процесі початкової школи.

4. *Цифрова візуалізація: використання сервісів ІКТ для створення та корегування навчального візуального контенту*, зокрема аспекти: знайомства з інтернет-ресурсами, які містять дидактичні матеріали для початкової школи; можливостями створення та редагування цифрових навчальних візуальних засобів; оцінювання естетичних і технічних характеристик візуальних навчальних матеріалів; морально-етичних і юридичних норм використання візуального контенту в навчальних цілях.

Висновки. Пропонований перелік доповнень до змісту підготовки майбутніх учителів початкової школи відображає сучасні педагогічні тенденції щодо впровадження концепції «Освіта 4.0» в простір українських ЗВО і цифровізації освіти, проте їх практична реалізація потребує як належної обізнаності викладачів вищої школи з питань формування та розвитку візуальної грамотності майбутніх учителів, так і відповідного матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Ліпчевська І. Л. Визначення сутності вмінь візуалізації навчальної інформації майбутніх учителів початкової школи. *Молодь і ринок*. 2022. № 7–8 (205–206). С. 151–156.

2. Малихін О. В., Ліпчевська І. Л. Візуалізація навчальної інформації як складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 4. С. 59–67.

3. Higher School Teachers' Digital Competence: Strategies for Self-Assessment and Improvement / O. Malykhin et al. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*. 2020. Vol. 2. P. 41–51.

4. Malykhin O., Aristova N., Dyka N. Networked Professional Learning: The Influence on University Teachers' Self-Efficacy to Create a Positive University Climate. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*. 2020. Vol. 5. P. 200–212.

5. Malykhin O., Zahorulko M. Miro interactive online whiteboard for personalized student learning. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VII

Міжнародної науково-практичної конференції, Харків, 16–18 березня 2023. С. 243-244.

6. The Dichotomy of Information Technologies in Professional Training of Future Specialists: the Subject and the Means of Instruction / O. Malykhin et al. *Society. Integration. Education. Proceedings of the International Scientific Conference*. 2020. Vol. 4. P. 527–538.

7. Zahorulko M. Personalized learning in a digital educational environment. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, Харків, 16–18 березня 2023. С. 210–212.

ЛУТАЄВА Т. В.

завідувач кафедри педагогіки і психології Національного фармацевтичного
університету, доктор педагогічних наук, професор

ФЕСЕНКО В. Ю.

доцент кафедри педагогіки і психології Національного фармацевтичного
університету, кандидат історичних наук, доцент

ШВАРП Н. В.

доцент кафедри педагогіки і психології Національного фармацевтичного
університету, кандидат педагогічних наук, доцент
Національний фармацевтичний університет (м. Харків)

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Вступ. У період воєнного стану в Україні у більшості регіонів країни упроваджується онлайн-навчання та дистанційне навчання (ДН), що обумовлює перебудову підходів до організації освітнього процесу. Зазвичай, онлайн-навчання наслідує алгоритм організації очного навчання та є достатньо виснажливим. Відтак для організації дистанційного навчання є характерними не тільки інша структура навчання, а також інший підхід до спілкування, взаємодії учасників освітнього процесу. За таких обставин актуалізується значущість досліджуваної проблеми.

Мета та методи дослідження: висвітлити важливі психологічні аспекти організації дистанційного навчання в закладах вищої й післядипломної освіти під час воєнного стану на основі загальнонаукових (аналіз психолого-педагогічної літератури, педагогічного досвіду) та емпіричних (спостереження за здобувачами освіти) методів дослідження.

Результати дослідження. Спеціалісти в галузі ДН стверджують, що для його організації є притаманними особливості на етапі планування; різні підходи до його упровадження при урахуванні низки загальних й професійних компетентностей, що формуються та розвиваються у його процесі; використання однієї або кількох психолого-педагогічних та цифрових технологій [1–5]. Важливими психологічними аспектами ефективної організації